MSZW akkoord

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

TER BESLISSING

[redacted]

Aan Minister van SZW

Datum
28 april 2026

nota

Verzamelbrief pensioenonderwerpen voorjaar 2026

Onze referentie
2026[redacted]

[redacted]

Bijlagen
4

Aanleiding
Naar aanleiding van onder andere het Commissiedebat Pensioenonderwerpen van 29 januari 2026 en de begrotingsbehandeling SZW wordt een verzamelbrief pensioenonderwerpen naar de Tweede Kamer gestuurd. Hierin wordt onder meer invulling gegeven aan verschillende moties en toezeggingen. Nb. Voor het onderwerp pensioenfondsrendementen zal binnenkort een separate brief naar de kamer worden gezonden.

Geadviseerd besluit
U wordt geadviseerd in te stemmen met de voorliggende brief en deze te ondertekenen voor verzending naar de Tweede Kamer.

Kernpunten
In deze brief komen de volgende zaken aan de orde:
(1) de motie over de financiering van het Nederlandse pensioenstelsel (Van Brenk, 50PLUS)[1],
(2) de motie over indexatie bij buitenlandse pensioeninstellingen (Van Brenk, 50PLUS)[2],
(3) de motie over inzicht in kosten aan de hand van kengetallen (Van Brenk, 50PLUS)[3] en
(4) de toezegging om jongeren te betrekken bij wijzigingen in de AOW (Van Ark, CDA)[4],
(5) de opzet van het onderzoek naar governance in het nieuwe pensioenstelsel en de bijbehorende tijdslijnen (Vermeer, BBB)[5],
(6) de resultaten van de publieksmonitor pensioenen van Q1 2026,
(7) de evaluatie van de experimenteerbepaling voor zelfstandigen,
(8) de motie over het vaststellen van een ambitieus tijdpad voor het wetsvoorstel Wet pensioenverdeling bij scheiding (WPS) en de Kamer hierover binnen drie maanden te informeren (Michon-Derkzen, VVD)[6],
(9) de voorgenomen wijziging van de Pensioenwet in verband met het stichtingsvereiste voor bedrijfstakpensioenfondsen.

[1] Kamerstukken II 2025/26, 36 800 XV, nr. 88.
[2] Kamerstukken II, 2025/26, 32 043, nr. 703.
[3] Kamerstukken II, 2025/26, 36 800 XV, nr. 86.
[4] Kamerstukken II 2025/26, 36 800 XV.
[5] Kamerstukken II, 2025/26, 32 043, nr. 700.
[6] Kamerstukken II, 2025/26, 32043, nr. 706.

Overzicht van opmerkingen bij Beslisnota - Verzamelbrief pensioenonderwerpen voorjaar 2026

Pagina: 1

Nummer: 1 Auteur: Vijlbrief, J.A. Onderwerp: Tekst plaatsen Datum: 26-5-2026 11:58:20

MSZW akkoord

In de bijlagen zijn de Publieksmonitor Pensioenen van Q1 2026 en het rapport over de evaluatie van de experimenteerbepaling voor zelfstandigen toegevoegd.

Toelichting

De financiering van het Nederlandse pensioenstelsel

- De motie Van Brenk vraagt de minister te bevestigen dat Nederland het best gefinancierde pensioenstelsel heeft binnen de eurozone op basis van Eurostat-gegevens.
- In de brief geeft u aan dat internationaal vergelijkende data onderschrijven dat het Nederlands pensioenstelsel op dit moment deugdelijk gefinancierd is. Hierbij is het echter van belang de langdurige houdbaarheid van het stelsel in het oog te blijven houden.
- U verwijst naar het IBO Inkomensvoorziening voor ouderen waarin maatregelen worden onderzocht om ook in de toekomst de kwaliteit en houdbaarheid van de AOW te behouden. Het Nederlandse pensioenstelsel biedt op verschillende aspecten een goed pensioen en dat moeten we ook zo houden.

Indexatie bij buitenlandse pensioeninstelling

- Naar aanleiding van de motie van Van Brenk is gesproken met DNB over indexatieafspraken voor pensioenregelingen die door een Belgische pensioeninstelling worden uitgevoerd. Aanleiding hiervoor was de casus van het pensioenfonds Johnson & Johnson (J&J Pension Fund OFP), dat in België is gevestigd.
- Een pensioeninstelling die in een andere lidstaat is gevestigd, staat onder prudentieel toezicht van de lidstaat van vestiging. De IORP II-richtlijn stelt daarbij minimumeisen aan onder meer de technische voorzieningen, governance en het beleggingsbeheer.
- Op een Nederlandse pensioenregeling die wordt uitgevoerd door een pensioeninstelling in een andere lidstaat, is het Nederlandse arbeids- en sociaal recht van toepassing. Voor de naleving daarvan staat de pensioeninstelling onder toezicht van DNB en de AFM.
- Onderdeel daarvan is het voorschrift voor gelijke behandeling bij toeslagen (artikel 58 Pensioenwet). Het is toegestaan dat bij een toeslagverlening aan deelnemers, de pensioenen van gewezen deelnemers en gepensioneerden niet in gelijke mate worden verhoogd.
- De pensioenregeling van pensioenfonds Johnson en Johnson kent zo'n toegestaan onderscheid. Bij Johnson & Johnson worden de pensioenaanspraken van actieve deelnemers jaarlijks verhoogd met de ontwikkeling van de prijsindex. De pensioenregeling kent echter geen toeslagambitie voor de verhoging van de pensioenen van gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.
- SZW heeft over deze casus ook verschillende keren gesproken met vertegenwoordigers van gewezen deelnemers en gepensioneerden. We hebben bezien welke juridische mogelijkheden zij hebben. We hebben geen signalen dat de destijds gemaakte afspraken niet conform de (toen) geldende wettelijke kaders waren. De partijen die wij hierover hebben gesproken, lijken daar ook blijk van te geven. Niettemin kunnen wij ons voorstellen dat dit voor gepensioneerden en gewezen deelnemers een onbevredigende uitkomst is. Mogelijk dat nieuwe afspraken tussen Johnson & Johnson en vertegenwoordigers van de (gewezen) deelnemers deze situatie kan

veranderen. Dat zijn dan weer nieuwe, arbeidsvoorwaardelijke afspraken. Inhoud en initiatief daartoe ligt bij de sociale partners.

Inzicht in kosten aan de hand van kengetallen

- Transparantie over kosten is belangrijk, zeker met de overstap naar premieregelingen waarbij ambitie, zekerheid en kosten directer aan elkaar gekoppeld zijn. Kostentransparantie leidt ertoe dat de discussie op de juiste manier gevoerd kan worden, niet alleen over de hoogte van de kosten, maar juist ook over de hoogte in relatie tot wat de deelnemer hiervoor terugkrijgt.
- De motie van het lid Van Brenk vraagt de regering in samenspraak met de pensioensector enkele verantwoord samengestelde (uniforme) kengetallen te ontwikkelen die het mogelijk maken voor deelnemers om pensioenuitvoerders te beoordelen op de kosten van uitvoering.
- Er zijn een drietal (uniforme) kengetallen ten aanzien van de kosten van pensioenfondsen, namelijk (1) pensioenbeheerkosten, (2) vermogensbeheerkosten en (3) transactiekosten. Als bijlage bij deze brief wordt een overzicht gegeven van deze kengetallen voor pensioenfondsen.
- De uitvoeringskosten verschillen tussen pensioenfondsen en hangen onder meer samen met de karakteristieken en beleidskeuzes van het fonds en sociale partners, zoals de grootte van het fonds, de kenmerken van deelnemers, de keuzes die zijn gemaakt voor de uitvoering en communicatie, de risicohouding en het gevoerde beleggingsbeleid.

Betrekken van jongeren bij wijzigingen in de AOW

- Tijdens de begrotingsbehandeling SZW is toegezegd om de Kamer te informeren over hoe jongeren worden betrokken bij wijzigingen in de AOW.
- U geeft aan onder meer het SER jongerenplatform te benaderen of zij bereid zijn hierover het gesprek aan te gaan.

Governance in het nieuwe pensioenstelsel

- U informeert de Kamer over de opzet van het onderzoek naar governance binnen pensioenfondsen dat binnenkort van start gaat naar aanleiding van de motie Palland uit 2023 en de recente motie Vermeer.
- Het onderzoek brengt eerst in kaart hoe de governance binnen pensioenfondsen op dit moment is vormgegeven en op welke wijze ingespeeld wordt op actuele ontwikkelingen. Vervolgens wordt onderzocht in hoeverre de vertegenwoordiging door de belanghebbenden in het pensioenfonds nog steeds afdoende is voor evenwichtige besluitvorming.
- Een onderzoeksbureau wordt gevraagd om deze twee deelonderzoeken uit te voeren. Naar verwachting start het onderzoeksbureau deze zomer met de opdracht en wordt de Kamer in de eerste helft van 2027 geïnformeerd over de bevindingen.

Publieksmonitor pensioenen

- Sinds 2022 voert SZW elk kwartaal een publieksmonitor pensioenen uit om vertrouwen, kennis, houding en gedrag rond het pensioenstelsel te meten, met als doel de publiekscommunicatie over de stelselwijziging te verbeteren.
- Per januari 2026 wordt het onderzoek uitgevoerd door Motivaction met een nieuwe methode en panel, waardoor resultaten van Q1 2026 niet vergelijkbaar zijn met eerdere metingen en daarom als nieuw startpunt gezien moeten worden. Vanwege aanbestedingsregels moet periodiek het onderzoek opnieuw worden uitbesteed.

- In de meest recente meting is het vertrouwen van Nederlanders in het pensioenstelsel neutraal. De score bedraagt 5,7 (1-4= laag vertrouwen, 4-7 = neutraal, 7-10 = veel vertrouwen). Het pensioenvertrouwen ligt hoger onder de groep die al met pensioen is en financieel hoog geletterden. Het meetmoment was de eerste week van februari.
- De uitkomst dat het vertrouwen in het pensioenstelsel neutraal is, bleek ook uit de onderzoeken van het bureau dat hiervoor de metingen verrichtte. Wel is de punt-score iets lager. Dit komt door de nieuwe methode (panelsamenstelling).

Evaluatie experimenteerbepaling voor zelfstandigen

- Om de pensioenopbouw van zelfstandigen te bevorderen, zijn er in de Wet toekomst pensioenen (Wtp) verschillende maatregelen genomen. Een van deze maatregelen is de zogenaamde experimenteerbepaling die tot doel heeft om te onderzoeken of pensioenopbouw in de tweede pijler ook voor zelfstandigen een aantrekkelijke optie kan zijn.
- Naar aanleiding van de toezegging om de voortgang van de afgesproken maatregelen voor zelfstandigen te monitoren en hierover met belanghebbenden in gesprek te gaan[7] en de wettelijke verplichting tot een evaluatie van de experimenteerbepaling heeft SEO Economisch Onderzoek onderzocht waarom er tot eind 2025 nog geen gebruik is gemaakt van de experimenteerbepaling.
- De meeste pensioenuitvoerders staan overwegend positief tegenover het bieden van experimenteerruimte om pensioenopbouw in de tweede pijler onder zelfstandigen te stimuleren. Echter, pensioenfondsen zijn van mening dat de wijze waarop de experimenteerbepaling is vormgegeven, onvoldoende ruimte biedt. Verzekeraars en PPI's ervaren de huidige wettelijke ruimte als minder beperkend, doordat zij niet sectorgebonden zijn.
- Ook vormen administratieve lasten en de verwachte lage deelname van ZZP'ers belangrijke belemmeringen.
- In het najaar van 2026 wordt de tweede CBS-meting van de pensioenopbouw van zelfstandigen in de tweede en derde pijler verwacht. Dit is conform de kabinetsreactie op het IBO Pensioenopbouw in balans.
- Met deze paragraaf in de verzamelbrief wordt tevens invulling gegeven aan de motie Stoffer/Smals.

Stand van zaken derde nota van wijziging bij Wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding (WPS)

- De motie Michon-Derkzen vraagt de minister een ambitieus tijdpad voor het wetsvoorstel Wet pensioenverdeling bij echtscheiding (WPS) vast te stellen en de Kamer hierover binnen drie maanden te informeren.
- De Kamer wordt geïnformeerd over het tijdpad van het wetsvoorstel WPS. In het bijzonder wordt de Kamer geïnformeerd over de planning van de derde nota van wijziging.
- De derde nota van wijziging ziet op drie hoofdonderdelen: wetstechnische aanpassingen vanwege de Wtp, overige aanpassingen vanwege de Wtp en overbruggingsmaatregelen, waaronder betere informatievoorziening voor ex-partners.
- Eén van de voorgenomen aanpassingen die wordt onderzocht is om ook voor ex-samenwoners het verdelen van ouderdomspensioen op grond van het wetsvoorstel mogelijk te maken (als keuze).

[7] TZ202411-097.

- De uitwerking vergt meer tijd dan eerder verwacht vanwege de samenhang met de Wtp, aanvullende beleidsvragen (zoals de positie van samenwoners), benodigde afstemming en privacytoetsing. Ook hebben vraagstukken rond de implementatie van de Wtp en het amendement Joseph veel ambtelijke capaciteit gevergd de afgelopen periode. Daardoor moest de beoogde planning van de WPS worden bijgesteld.
- Gelet hierop zal de derde nota van wijziging naar verwachting begin 2027 in internetconsultatie worden gebracht. De beoogde inwerkingtreding van het wetsvoorstel WPS zal vanwege samenloop met de Wet toekomst pensioenen na het einde van de transitie zijn.

Wijziging Pensioenwet stichtingsvereiste bedrijfstakpensioenfondsen

- In 2022 startte de Europese Commissie een EU Pilot (informele pre-infractiefase) naar aanleiding van een individuele klacht uit Nederland over het 'stichtingsvereiste'. Dit vereiste houdt in dat een verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds een stichting naar Nederlands recht moet zijn, waardoor een bedrijfstakpensioenfonds gevestigd in een andere lidstaat niet als verplichtgesteld bedrijfstakpensioenfonds actief kan zijn op de Nederlandse markt, zonder een stichting naar Nederlands recht te worden.
- Naar aanleiding van de EU Pilot hebben informele gesprekken plaatsgevonden tussen het ministerie en de Europese Commissie. De Europese Commissie is van mening dat, door het stichtingsvereiste, Nederland een ongerechtvaardigde belemmering heeft geïntroduceerd van het recht van vrijheid van vestiging. De gesprekken met de Europese Commissie gaan over de aanpassing van het 'stichtingsvereiste'. De regering en de Europese Commissie delen daarbij het uitgangspunt dat de verplichtstelling als zodanig niet in strijd is met het EU-recht.
- Om de door de Europese Commissie geconstateerde belemmering weg te nemen, wordt gewerkt aan een wetsvoorstel dat pensioeninstellingen uit andere lidstaten vrijstelt van het stichtingsvereiste, mits zij een rechtspersoon zonder winstoogmerk zijn en geen uitkeringen doen aan oprichters, zoals bij een Nederlandse stichting. Hierbij is het de insteek dat voor de verplichtstelling belangrijke waarborgen die nu gelden voor verplichtgestelde bedrijfstakpensioenfondsen, waaronder waarborgen rond taakafbakening en zeggenschap van werkgevers, werknemers en gepensioneerden, ook op een vergelijkbare manier gaan gelden voor een pensioenuitvoerder uit een andere lidstaat.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Verzamelbrief Pensioenonderwerpen voorjaar 2026	Ondertekenen en verzenden naar de Tweede Kamer	
2	Bijlage 1: Kengetallen kosten pensioenfondsen	Verzenden naar de Tweede Kamer	
3	Bijlage 2: Motivaction – Publieksmonitor pensioenen	Verzenden naar de Tweede Kamer	
4	Bijlage 3: SEO - Rapport Pensioenopbouw voor zelfstandigen	Verzenden naar de Tweede Kamer	

Datum
28 april 2026

Onze referentie
2026